



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 627/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Jakubom Polákom, advokátom, Mostná 56, Nitra, proti príkazu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 12Ntt-44/2023-1346-V-ŠTS-PK z 20. septembra 2023, postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru západ, pri domovej prehliadke 26. septembra 2023 a odňatiu vecí Prezidiom Policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou, odborom západ pri domovej prehliadke 26. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 21 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 12 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práva sťažovateľov zaručeného čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príkazom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 12Ntt-44/2023-1346-V-ŠTS-PPK z 20. septembra 2023 **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
3. Návrhu sťažovateľov na vydanie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. novembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 21 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 12 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva zaručeného čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) príkazom Špecializovaného trestného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ako aj postupom a odňatím vecí Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Prezidiom Policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou, odborom západ (ďalej len „NAKA“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnutý postup“). Navrhujú napadnutý príkaz zrušiť a prikázať NAKA obnoviť stav pred porušením ich práv, konkrétne požadujú vrátiť veci zaistené pri domovej prehliadke, ako aj vyradiť z vyšetrovacieho spisu a v ďalšom konaní nepoužiť

dôkazy majúce podklad v týchto veciach. Zároveň žiadajú priznať finančné zadostučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Súčasne navrhujú vydanie dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd prikázal NAKA zdržať sa úkonov smerujúcich k vykonávaniu znaleckého dokazovania na zaistených veciach, nesprístupniť tieto veci znalcom a tretím osobám a v prípade, ak veci už boli sprístupnené avizovaným osobám, zabezpečiť ich vrátenie a odstránenie kópií informácií obsiahnutých v týchto veciach.

II.

Skutkové východiská

2. Uznesením NAKA ČVS: PPZ-90/NKA-ZA2-2023 z 9. mája 2023 bolo podľa § 199 ods. 1 a 2 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre prečin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 2 písm. a), c) a d) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, zločin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 písm. a), c) a d) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení.

3. Špecializovaný trestný súd na základe návrhu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. V GO-V-721/2023/1000-2 z 18. septembra 2023 vydal napadnutý príkaz, ktorým podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku nariadil domovú prehliadku v trestnej veci vedenej na NAKA pod ČVS: PPZ-90/NKA-ZA2-2023 v jednotnom obytnom areáli v [REDAKOVANÉ], konkrétne v rodinnom dome špecifikovanom v tomto príkaze, v priľahlých priestoroch patriacich k tomuto rodinnému domu uvedených v predmetnom príkaze, ktorého bezpodielovými spoluvlastníkmi sú sťažovatelia, ako aj v stavbe bez súpisného čísla postavenej na parcelách špecifikovaných v tomto príkaze, ktorých bezpodielovými spoluvlastníkmi sú sťažovatelia. Domová prehliadka bola nariadená pre existenciu dôvodného podozrenia, že v tomto rodinnom dome a priestoroch k nemu patriacich sa nachádzajú veci dôležité pre už identifikované trestné konanie, ktoré boli špecifikované v napadnutom príkaze. Napadnutým príkazom súčasne Špecializovaný trestný súd podľa § 100 ods. 2 Trestného poriadku prikázal, aby nariadenú domovú prehliadku vykonala NAKA v súčinnosti s ostatnými zložkami Policajného zboru. Domová prehliadka bola vykonaná 26. septembra 2023.

4. Uznesením NAKA ČVS: PPZ-90/NKA-ZA2-2023 z 27. septembra 2023 bolo sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vznesené obvinenie pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona spáchaný formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

a) obvinený [REDAKOVANÉ] na účel preverenia informácií poskytnutých obvineným [REDAKOVANÉ] o hrozbe trestného stíhania a uloženia pokuty zo strany Inšpektorátu práce Nitra (ďalej len „inšpektorát“) v súvislosti s nelegálnym zamestnávaním, ktoré realizoval, čo sa malo eliminovať daním úplatku vo výške 40 000 eur riaditeľovi inšpektorátu obvinenému [REDAKOVANÉ], kontaktoval sťažovateľa, ktorý sa mal poznať s obvineným [REDAKOVANÉ];

b) sťažovateľ vykonal stretnutie s obvineným [REDAKOVANÉ], na čo vykonal stretnutie s obvineným [REDAKOVANÉ], ktorému notifikoval, že informácie poskytnuté obvinenému [REDAKOVANÉ] obvineným [REDAKOVANÉ] sú pravdivé, pričom žiadaný úplatok mal obvinený [REDAKOVANÉ] poslať obvinenému [REDAKOVANÉ]

po sťažovateľovi, úplatok obvinený ■■■ sťažovateľovi aj poskytol, pričom sťažovateľ tento úplatok následne odovzdal obvinenému ■■■, ktorý ho prijal za kladné vybavenie inšpekcie práce v prospech obvineného ■■■ za okolností špecifikovaných v predmetnom uznesení.

5. NAKA uznesením ČVS: PPZ-90/NKA-ZA2-2023 z 12. októbra 2023 (ďalej len „uznesenie o pribratí znalca“) rozhodla podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku o pribratí znalca na účel podania znaleckého posudku aj vo vzťahu k veciam, ktoré boli zaistené u sťažovateľov pri už uvedenej domovej prehliadke. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej nebolo do času podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

III.

Argumentácia sťažovateľov

6. Napadnutý príkaz je odôvodnený nedostatočným spôsobom, pokiaľ ide o proporcionalitu zásahu do sťažovateľmi uvedených základných práv. Špecializovaný trestný súd neskúmal konkrétne dôvody, pre ktoré prevažovala potreba vykonania domovej prehliadky nad ochranou súkromia a rodinného života sťažovateľov. Z napadnutého príkazu nemožno vyvodit' myšlienkové úvahy smerujúce k zisteniu dôvodu, pre ktorý nebolo možné zabezpečiť dôkazný materiál iným, menej invazívnym spôsobom.

7. Špecializovaný trestný súd pochybil, keď v napadnutom príkaze odkázal na informácie, ktoré boli obsahom návrhu prokurátora na vydanie napadnutého príkazu. Predmetný návrh nebol sťažovateľom doručený, takže sa s ním nemali možnosť oboznámiť. Napadnutý príkaz je bez poznania obsahu relevantného návrhu prokurátora nepreskúmateľný. Bolo povinnosťou Špecializovaného trestného súdu obsiahnuť do odôvodnenia napadnutého príkazu konkrétny zdroj relevantných informácií a hodnotiace úvahy prokurátora.

8. Z napadnutého príkazu nevyplýva, že by sa Špecializovaný trestný súd zaoberal právnou kvalifikáciou skutku a zásadou zdržanlivosti. Sťažovateľ nesúhlasí, že v relevantnom čase bol podozrivý zo závažnej trestnej činnosti (ako vyplýva z napadnutého príkazu), keďže v čase vydania napadnutého príkazu mal byť podozrivý z prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 2 písm. a), c) a d) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

9. Špecializovaný trestný súd sa nezaoberal tým, že domová prehliadka musí splňať znaky neodkladného alebo neopakovateľného úkonu. Skutok, z ktorého bol sťažovateľ v čase vydania napadnutého príkazu podozrivý, sa mal stať vo februári 2018, pričom napadnutý príkaz bol vydaný 20. septembra 2023. Špecializovaný trestný súd sa nevysporiadal s časovým odstupom od spáchania skutku z hľadiska rešpektovania proporcionality zásahu do sťažovateľmi uvedených základných práv.

10. Sťažovateľ upriamuje pozornosť na nedostatok dôvodnosti podozrenia zo spáchania skutku, z ktorého bol v čase vydania napadnutého príkazu podozrivý. Výpoveď (v tom čase) svedka ■■■ o skutku bola neurčitá a všeobecná, pričom táto výpoveď bola spochybnená výpoveďou svedka ■■■. Následná zmena tvrdení svedka ■■■ je motivovaná príslubmi zo strany orgánov činných v trestnom konaní smerujúcimi k poskytnutiu výhod (vyhnutie sa doživotnému trestu odňatia slobody, respektíve podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody). Skutkový stav je teda zistený nejasným spôsobom, čo v spojitosti s časovým odstupom od spáchania skutku,

z ktorého bol sťažovateľ v čase vydania napadnutého príkazu podozrivý, oslabuje dôvodnosť podozrenia, že by sa v obydlí sťažovateľov nachádzali veci dôležité pre trestné konanie.

11. Odôvodnenie napadnutého príkazu je všeobecné a neurčité, aj pokiaľ ide o identifikáciu vecí dôležitých pre trestné konanie, ktoré sa mali nachádzať v priestoroch vymedzených v zmienenom príkaze. Pokiaľ ide o formuláciu „*mobilné telefóny nezisteného počtu a nezistených značiek, ktoré [REDAKOVANÉ] používal od januára 2018 doteraz na komunikáciu súvisiacu s vyšetrovanou trestnou vecou*“, sťažovateľ poukazuje, že jeho komunikácia so (v tom čase) svedkom [REDAKOVANÉ] nemohla objektívne pokračovať po roku 2019, keď bol tento svedok obmedzený na osobnej slobode. Formulačné vyjadrenie „*neurčitého počtu*“ je nedostatočné, pretože umožňuje zaistiť všetky mobilné telefóny nachádzajúce sa v priestore vymedzenom v napadnutom príkaze, teda aj mobilné telefóny používané sťažovateľkou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) a oboma synmi sťažovateľov. Formulačné vyjadrenia „*nosiče elektronických dát (notebooky, tablety, USB kľúče, CD/DVD, pamäťové karty...) obsahujúce informácie týkajúce sa vyšetrovanej trestnej veci*“ a „*poznámky, zápisky, zápisníky a iné listiny majúce súvis s vyšetrovanou trestnou vecou*“ sú takisto neprímerane všeobecné. Z avizovaných formulačných konštrukcií nevyplýva identifikácia autora a adresáta elektronických dát a listín, informácií, ktoré majú tieto obsahovať, pričom nie je možné zistiť ani obdobia, ktorých sa majú informácie týkať. Nie je zrejmý ani súvis informácií so skutkom, z ktorého spáchania je sťažovateľ podozrivý. Špecializovaný trestný súd takto pre orgány činné v trestnom konaní vytvoril podklad pre lovenie akýchkoľvek dôkazov (*fishing expedition*), keďže na základe napadnutého príkazu možno hľadať a odňať akúkoľvek vec, ktorá sa orgánom činným v trestnom konaní hodí podľa ich uváženia a bez akýchkoľvek limitov.

12. Sťažovatelia vyjadrujú nespokojnosť s postupom NAKA pri výkone domovej prehliadky. NAKA zaistila aj veci nad rámec napadnutého príkazu, pričom sťažovatelia poukazujú jednak na veci nesúvisiace s predmetnou trestnou vecou, jednak na mobilné telefóny, ktoré patrili sťažovateľke a ktoré sťažovateľ nepoužíval. Týmto spôsobom došlo k zásahu do základných práv sťažovateľky.

13. Pokiaľ ide o ďalšie výhrady k postupu NAKA pri vykonaní domovej prehliadky, niektoré zaistené veci boli odňaté z osobného motorového vozidla špecifikovaného v ústavnej sťažnosti. Prehliadku tohto vozidla bolo možné vykonať výlučne na základe príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov vydaného podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý v danej veci nebol vydaný. Týmto spôsobom je založená zodpovednosť orgánov činných v trestnom konaní za nesprávny úradný postup, ktorý sa realizoval nad rámec (mimo rámca) napadnutého príkazu.

14. Sťažovatelia súčasne navrhujú rozhodnúť o dočasnom opatrení. Orgány činné v trestnom konaní vykonávajú so zaistenými vecami procesné úkony, pričom konkrétne poukazujú na uznesenie o pribratí znalca, ktorého úlohou je vykonávať znalecké skúmanie predmetných vecí. Uvádzajú, že proti uzneseniu o pribratí znalca síce podali sťažnosť, ktorá však nemá odkladný účinok, pričom zámer sledovaný dočasným opatrením je odlišný. Obsahom dočasného opatrenia má byť príkaz pre NAKA (i) zdržať sa, a v prípade, ak už tak konala, upustiť od akýchkoľvek úkonov smerujúcich k predmetnému znaleckému skúmaniu, (ii) nesprístupniť avizované veci znalcovi, jeho konzultantom a akýmkoľvek iným nepovolaným osobám, prípadne (iii) zabezpečiť vrátenie avizovaných vecí, ako aj odstránenie vyhotovených kópií informácií obsiahnutých na týchto

veciach, ak NAKA veci zaistené pri domovej prehliadke u sťažovateľov už sprístupnila znalcomi, jeho konzultantom alebo iným nepovolaným osobám.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov napadnutým postupom:

16. Vo vzťahu k sťažnostným námietkam smerujúcim k napadnutému postupu (body 12 a 13 tohto uznesenia) je potrebné uviesť, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. napr. I. ÚS 480/2013, II. ÚS 156/09, III. ÚS 149/04, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023, IV. ÚS 135/05). Rovnako by opačný záver znamenal popretie významu podústavného práva pri ochrane základných práv (m. m. napr. III. ÚS 454/2022, III. ÚS 455/2022, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 531/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023).

17. Ochrana ústavnosti nemôže byť splnená len prijatím ústavy a vytvorením ústavného súdu. Je predovšetkým úlohou podústavného práva aplikovaného orgánmi verejnej moci. Podústavné právo vytvára nielen orgány verejnej moci s ich osobitnými právomocami, ale aj množstvo hmotnoprávných a procesnoprávných konštrukcií a inštitútov, ktorých súhrn vytvára právne prostriedky na ochranu základných práv. Preto podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovatelia nevyčerпали právne prostriedky, ktoré im priznáva zákon na ochranu ich základných práv a slobôd. Za právny prostriedok podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pritom nemožno považovať len zákonom upravený procesný opravný prostriedok (m. m. napr. III. ÚS 454/2022, III. ÚS 455/2022, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023).

18. Podstatou tvrdení sťažovateľov o porušení ich základných práv je to, že NAKA mala postupovať pri výkone domovej prehliadky inak, teda nemala zaistiť niektoré veci patriace sťažovateľovi, veci patriace sťažovateľke, respektíve nemala prehľadávať osobné motorové vozidlo špecifikované v ústavnej sťažnosti. Nemožno vylúčiť, že NAKA napadnutým postupom mohla zasiahnuť do práv sťažovateľov. Otázkou však je, či ústavný súd je jediným, prvým a posledným

orgánom oprávneným rozhodovať o tom, či napadnutým postupom došlo k porušeniu práv sťažovateľov, teda či sťažovatelia podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde nemali iné právne prostriedky, ktoré im priznáva zákon na ochranu ich základných práv a slobôd (m. m. napr. III. ÚS 455/2022, III. ÚS 472/2023).

19. Postup vyšetrovateľa pri úkonoch podľa Trestného poriadku podlieha dozoru prokuratúry tak, ako to vyplýva z § 230 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Dozor prokurátora v prípravnom konaní sa vykonáva nielen z úradnej moci (*ex officio*), ale aj na základe osobitného návrhu tak, ako to vyplýva z § 210 Trestného poriadku, podľa ktorého obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prietahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní s tým, že prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť. Preto je v právomoci prokurátora preskúmať akýkoľvek postup vyšetrovateľa v trestnom konaní a vyjadriť sa k tomu, či bol v súlade so zákonom. Na strane druhej je však táto právomoc prokurátora obmedzená subjektmi, ktoré sa ho môžu domáhať. Sťažovateľ má v danej veci aktuálne procesné postavenie obvineného, a preto mu nič nebránilo v tom, aby sa porušenia svojich práv domáhal postupom podľa § 210 Trestného poriadku (porovnaj III. ÚS 455/2022).

20. Pre prípad, že by sťažovateľ v prebiehajúcom trestnom konaní nemal relevantné procesné postavenie, a tiež pokiaľ ide námietku porušenia práv sťažovateľky postupom NAKA, ústavný súd, poukazujúc na svoje ustálené názory, uvádza, že zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) postihuje akýkoľvek výkon verejnej moci, ktorým nie je len rozhodovanie, ale aj úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. Podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona o zodpovednosti za škodu štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci. Pojem nesprávny úradný postup definuje § 9 zákona o zodpovednosti za škodu široko a otvorene len použitím tohto pojmu s následným demonštratívnym výpočtom okolností, ktoré možno posúdiť ako nesprávny úradný postup, a taxatívnym výpočtom okolností, ktoré za nesprávny úradný postup považovať nemožno. Súčasťou tohto negatívneho taxatívneho výpočtu nie sú postupy vyšetrovateľa (NAKA) podľa Trestného poriadku. Preto o nich treba uvažovať len výkladom samotného pojmu nesprávny úradný postup pri výkone verejnej moci (m. m. napr. III. ÚS 454/2022, III. ÚS 455/2022, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 397/2023, III. ÚS 472/2023).

21. Pri domovej prehliadke dochádzalo k výkonu verejnej moci, ktorého základom bolo prebiehajúce trestné konanie, v ktorom bol všeobecným súdom (v danom prípade Špecializovaným trestným súdom) vydaný napadnutý príkaz. Tento príkaz bol vykonaný NAKA tak, že malo dôjsť k zásahu do práv sťažovateľov. Podstatou ústavno-právnej námietky sťažovateľov v rozsahu smerujúcom proti napadnutému postupu je teda tvrdenie o nesprávnom úradnom postupe, ktoré možno podriaďiť pod § 9 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu. Na tomto nemení nič ani § 9 ods. 5 zákona o zodpovednosti štátu, ktorý ako podmienku nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa (NAKA) stanovuje výsledok vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa prokurátorom. Takáto podmienka sa vzťahuje len na porušenie povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci

alebo v zbytočných priet'ahoch. Preto s'ťažovateľmi tvrdené pochybenia možno podriaďiť pod nesprávny úradný postup podľa zákona o zodpovednosti za škodu (m. m. III. ÚS 455/2022).

22. Nesprávny úradný postup NAKA podľa § 15 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu zakladá osobitný nárok na náhradu škody, ktorý možno uplatniť žiadosťou o jeho predbežné prerokovanie na príslušnom orgáne, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), ktoré koná v mene štátu, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ (NAKA), ktorý tak, ako to mohlo byť aj v prípade s'ťažovateľov, nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora [§ 4 ods. 1 písm. b) bod 2 zákona o zodpovednosti štátu]. Ak ministerstvo vnútra takéto nárok na náhradu škody v celom rozsahu neuspokojí, môžu sa s'ťažovatelia ako poškodení domáhať uspokojenia nároku na všeobecnom súde (§ 16 ods. 4 zákona o zodpovednosti štátu). Súčasťou tohto nároku nie je len náhrada skutočnej škody a ušlého zisku, ale aj nárok na to, aby bolo konštatované porušenie práva, keďže všeobecný súd sa musí primárne vysporiadať s jeho základom tak, že musí určiť, či tvrdené konanie orgánov štátu (v tomto prípade NAKA) bolo nesprávnym, a teda protiprávnym úradným postupom (m. m. napr. III. ÚS 455/2022).

23. Okrem toho ak došlo k nesprávnemu úradnému postupu a iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa poškodeným aj nemajetková ujma v peniazoch (§ 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu). Z toho plynie, že s'ťažovateľmi tvrdené porušenie základných práv možno v prípade preukázania ich tvrdení v podústavnom práve podriaďiť pod nesprávny úradný postup podľa zákona o zodpovednosti štátu. Pre tento tvrdený nesprávny úradný postup NAKA môžu s'ťažovatelia najskôr na ministerstve vnútra a potom na všeobecnom súde uplatniť svoj nárok, ktorého súčasťou môže byť aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy tak, ako si ho uplatnili v podobe finančného zadosťučinenia v ústavnej sťažnosti (m. m. napr. III. ÚS 455/2022).

24. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou uzatvára, že s'ťažovatelia v rozsahu analyzovanej sťažnostnej námietky nevyužili právne prostriedky, ktoré im v okolnostiach prípadu priznáva účinná právna úprava (m. m. napr. III. ÚS 455/2022, III. ÚS 472/2023), a preto je ústavná sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému postupu podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde neprípustná a ako taká bola v predmetnej časti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá (bod 2 výroku tohto uznesenia).

IV.2. K namietanému porušeniu práv s'ťažovateľov napadnutým príkazom:

25. Ústavný súd zistil, že v časti namietaného porušenia základného práva s'ťažovateľov zaručeného čl. 21 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 12 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práva s'ťažovateľov zaručeného čl. 8 ods. 1 dohovoru napadnutým príkazom sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, pričom opodstatnenosť tvrdení v nej obsiahnutých sa posúdi v konaní vo veci samej. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť s'ťažovateľov v tejto časti podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

26. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd rozhodne aj o ďalších požiadavkách, ktoré s'ťažovatelia uplatnili v petite ústavnej sťažnosti.

IV.3. K návrhu sťažovateľov na vydanie dočasného opatrenia:

27. V súlade s § 130 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na návrh sťažovateľov rozhodnúť o dočasnom opatrení, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu znamenal pre sťažovateľov väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám, najmä uloží orgánu verejnej moci, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

28. Ústavný súd uvádza, že rozhodnutie o dočasnom opatrení nesmie byť vydané v prípade, ak by sa to priečilo verejnému záujmu. V tejto súvislosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti predbežne (bez úmyslu prejudikovať konečné rozhodnutie o ústavnej sťažnosti) zistil, že trestné konanie sa v danej veci vedie pre viacero skutkov ekonomického charakteru, na tvrdenej trestnej činnosti sa malo podieľať viacero osôb zastávajúcich rozličné pozície, pričom výška tvrdeného úplatku mala činiť celkom 40 000 eur. Ústavný súd akcentuje, že verejný záujem na náležitom zistení (plynulom a efektívnom vyšetrení) takto charakterizovanej trestnej činnosti, ktorý by mohol byť ohrozený v prípade nariadenia dočasného opatrenia s obsahom požadovaným sťažovateľmi, v danom prípade prevažuje nad požiadavkou ochrany subjektívnych práv sťažovateľov.

29. So zreteľom na uvedené okolnosti, čiastočné odmietnutie ústavnej sťažnosti (vo vzťahu k postupu NAKA pri realizácii domovej prehliadky), ako aj po zohľadnení skutočností, že pri vydaní dočasného opatrenia ústavný súd akcentuje princíp zdržanlivosti zásahov do výkonu právomoci štátnych orgánov (m. m. I. ÚS 122/2018), ústavný súd uzatvára, že v prerokúvanej veci neboli splnené podmienky na vydanie dočasného opatrenia v zmysle § 130 zákona o ústavnom súde. Z tohto dôvodu ústavný súd rozhodol o návrhu sťažovateľov na vydanie dočasného opatrenia tak, ako je uvedené v bode 3 výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu